

Asia: VN/2160/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi oppivelvollisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Kysymykset lausunnon antajille

Millaisia huomioita teillä on oppivelvollisuuslakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

Kotkan-Haminan seudun koulutuskuntayhtymä/Rannikkopajat kiittää mahdollisuudesta lausua oppivelvollisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista. Ehdotetut muutokset oppivelvollisuuslakiin, ovat pääosin kannatettavia, mutta niitä on tarpeen täsmentää, jotta käytännön työn ja rahoituksen pohjalta ne olisivat toimivat.

Nuorten työpajatoiminta

Nytkin oppivelvollinen voi suorittaa opintoja nuorten työpajatoiminnassa (nuorisolaki 1285/2016), jos oppivelvollinen on jonkin koulutuksen järjestäjän opiskelijana, vaikkei voimassa olevassa laissa ole säädetty, että oppivelvollisuutta voi suorittaa nuorten työpajatoiminnassa. Nuorten työpajat tarjoavat opiskelijoille oppimisympäristöjä työelämässä oppimiseen sekä työelämään tutustumiseen. Valmennus työpajoilla sisältää yksilöllisesti opiskelijan tarpeen mukaan etukäteen sopimukseen määritetyt järjestelyt ja tavoitteet. Työpajojen oppimisympäristöstä hyötyvät erityisesti ne opiskelijat, jotka tarvitsevat yksilöllisempää ohjausta ja vahvempaa tukea tai joiden opinnot ovat vaarassa keskeytyä. Jaksolle tulee olla ammatillisen koulutuksen lain (531/2017) määrittämät perustellut syyt.

Oppivelvollisten osalta yhteistyöstä kuntien ja nuorten työpajojen kanssa on Rannikkopajoilla luotu toimintamalli, jossa kunnan kuntavalvoja ohjaa ”NAVI - kuntien tukipalveluun oppivelvollisille” ne nuoret, joiden koulutus on keskeytynyt tai jotka ovat jääneet yhteishaussa ilman koulutuspaikkaa. Navin toiminta-aika on 2 kuukautta. Tänä aikana tarkoituksena on löytää nuorelle oppivelvollisuutta täyttävä jatko-opiskelupaikka yhdessä NAVIn yksilövalmentajan kanssa. Asuinkunnalla säilyy oppivelvollista koskeva ohjaus- ja valvontavastuu. NAVIn lisäksi oppivelvollisen on mahdollista osallistua nuorten työpajatoimintaan työpajasopimuksella. Työpajasopimus on vapaaehtoinen sopimus nuoren ja nuorten työpajan välillä eikä nuori ole opiskelija.

Näemme oppivelvollisuuslaissa esitetyn muutoksen oppivelvollisuuden suorittamisesta nuorten työpajatoiminnassa erittäin positiivisena. Nuorten työpajat mahdollistavat oppivelvolliselle turvallisen ympäristön, jossa mahdollistuu sosiaalinen vahvistuminen, nuorisotyöllinen työote, yksilöllinen tuki ja nuoren oman toimijuuden vahvistuminen. Oppivelvollisten elämäntilanteet ovat hyvin moninaiset ja osalla on riski syrjäytyä, jolloin kahden kuukauden määräaika tuntuu liian lyhyeltä ajalta. Nuori hyötyisi pidemmästä valmennusjaksosta nuorten työpajalla silloin kun nuoren toiminta- ja opiskelukyvyn vahvistaminen niin vaatii. Tällaisessa tilanteessa näkisimme tarpeelliseksi voida tarjota esim. max. 6 kuukauden jaksoa oppivelvolliselle nuorten työpajatoiminnassa. Kuntavalvojan osalta näemme tärkeäksi, että kahden kuukauden määräaika opiskelupaikan osoittamisen osalta säilyy.

Esityksen osalta huomioitavia asioita olisi, miten varmistetaan riittävät resurssit toiminnalle. Rahoituksen osalta esitys jättää avoimia kysymyksiä. Nuorten työpajatoiminnan osalta resurssit ja toiminnan toteuttaminen ovat kiinni muuttuvasta ja monilähteisestä rahoitus- ja avustuspohjasta. Nuorten työpajatoiminnan rahoitus pohjaa ja resurssointia tulee vahvistaa, jos laissa määritetään, että oppivelvollisuutta voi toteuttaa nuorten työpajatoiminnassa. Käytännön ratkaisujen osalta on oleellista myös, koskeeko oppivelvollisuuden suorittamisen mahdollisuus myös vaativan erityisen tuen oppivelvollisia. Jos näin, tulee siihen vielä erikseen osoittaa riittävät resurssit. Kannatamme Turun kaupungin esitystä vaativan erityisen tuen oppivelvollisille järjestettävästä päivätoiminnasta hyvinvointialueen toimesta, joka olisi mahdollinen oppimisympäristö suorittaa oppivelvollisuutta.

Huomiota tulee kiinnittää myös kaikkien tasavertaiseen mahdollisuuteen osallistua nuorten työpajatoimintaan. Tämä tarkoittaa, että muun muassa haja-asutusalueilla asuville tulee järjestää tosiallinen mahdollisuus osallistua työpajatoimintaan, esimerkiksi mahdollistamalla matkakustannusten korvaukset.

Näemme myös, että verkostotyön vahvistaminen niin oppivelvollisen läheis- että viranomaisverkoston osalta on oleellinen osa laadukkaasti toteutettua työpajajaksoa, jossa oppivelvollisuutta suoritettaisiin. Tässä tulee huomioida riittävät mahdollisuudet tiedonsiirtoon eri tahojen välillä.

Millaisia huomioita teillä on tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettuun lakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

-

Millaisia huomioita teillä on perusopetuslakiin, ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin ja lukiolakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

-

Anttila Tuula

Kotkan-Haminan seudun koulutuskuntayhtymä - Rannikkopajat